

ZVEZA ZA TEHNIČNO KULTURO SLOVENIJE
57. SREČANJE MLADIH RAZISKOVALCEV SLOVENIJE 2023

RAZISKOVALNA NALOGA

UPORABA ANGLEŠKIH KLETVIC MED UČENCI 3. TRIADE OSNOVNIH ŠOL

Raziskovalno področje: druga področja – tuji jeziki

Avtorica: Naja Podpečan

Mentorica: Nina Zemljak

Osnovna šola Maksa Durjave Maribor

Maribor, 2023

KAZALO VSEBINE

KAZALO SLIK.....	2
KAZALO GRAFIKONOV	2
POVZETEK	3
ABSTRACT	4
ZAHVALA.....	5
1 UVOD	6
1.1 Oprelitev raziskovalnega problema	7
1.2 Cilji raziskovalne naloge	7
1.3 Hipoteze raziskovalne naloge	7
2 TEORETIČNI DEL.....	9
2.1 Kletvice.....	9
2.2 Povzročitelj preklinjanja.....	10
2.3 Delitev kletvic.....	11
2.4 Uporaba kletvic med spoloma	12
2.5 Kako izobrazba vpliva na uporabo kletvic	13
2.6 Uporaba kletvic v glasbi	13
2.7 Poskusi.....	14
2.7.1 Kletvice in naravno lajšanje bolečin	14
2.7.2 Kletvice in dvosmerni čustveni odnos	15
2.8 Preklinjanje pri mladih	15
2.9 Zgodovina in razvoj najpogostejših angleških kletvic	16
2.9.1 Fuck.....	19
2.9.2 Shit	19
2.9.3 Bitch.....	20
3 MATERIALI IN METODE DE LA	21
3.1 Metoda proučevanja virov	21
3.2 Metoda zbiranja podatkov – anketiranja	21
3.3 Metoda analize podatkov in njihova interpretacija.....	21
4 REZULTATI ANKETNIH VPRAŠANJ.....	22
4.1 Razred in spol anketirancev.....	22
4.2 Kako pogosto uporabljaš angleške kletvice v vsakdanjem življenju?.....	24
4.3 V katerih situacijah najpogosteje uporabljaš angleške kletvice?.....	27

4.4	Kje največkrat uporabljaš angleške kletvice?.....	28
4.5	Kje največkrat slišiš angleške kletvice?	29
4.6	Katere angleške kletvice najpogosteje uporabljaš?	30
5	SKLEPNE UGOTOVITVE.....	31
6	ZAKLJUČEK	34
7	DRUŽBENA ODGOVORNOST	35
8	VIRI	36
8.1	Spletni viri	36
8.2	Knjižni viri.....	37
8.3	Viri videoposnetkov	37
8.4	Viri slik.....	37
8.5	Viri grafikonov	37
9	PRILOGE.....	38

KAZALO SLIK

Slika 1:	Ilustracija neprimernih besed.....	9
Slika 2:	Prerez možganov.....	11

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1:	Najpogosteje rabljene angleške kletvice po eni izmed raziskav.....	17
Grafikon 2:	Najpogosteje rabljene angleške kletvice na Twitterju po eni izmed raziskav	18
Grafikon 3:	Delež vseh anketirancev po razredih	22
Grafikon 4:	Delež sodelujočih učencev po spolu.....	23
Grafikon 5:	Delež sodelujočih učencev po spolu v posameznem razredu.....	23
Grafikon 6:	Pogostost uporabe angleških kletvic med učenci	24
Grafikon 7:	Pogostost uporabe angleških kletvic po razredih.....	25
Grafikon 8:	Pogostost uporabe angleških kletvic po spolu	26
Grafikon 9:	Situacije, v katerih učenci najpogosteje preklinjajo v angleščini.....	27
Grafikon 10:	Kje učenci najpogosteje uporabljajo angleške kletvice	28
Grafikon 11:	Kje učenci najpogosteje slišijo angleške kletvice.....	29
Grafikon 12:	Najpogosteje uporabljene angleške kletvice.....	30

POVZETEK

Najstniki so dandanes že zelo zgodaj izpostavljeni različnim kletvicam, zato ni presenečenje, ko le-te začnejo uporabljati že v otroštvu. Ene od najpogostejših kletvic, ki jih slišijo, so seveda angleške kletvice, saj je angleščina pomemben del naših življenj in smo iz nje prevzeli ogromno besed. Za raziskavo te teme sem se odločila, saj sem na hodnikih svoje šole slišala vedno več angleških kletvic, čeprav je šola prostor, kjer jih ni primerno uporabljati. Mladostniki pogosto uporabljajo psovke podzavestno v pogovoru s svojimi vrstniki. Angleške kletvice uporabljajo v različnih situacijah, npr. ko so jezni, presenečeni ali žalostni, ko želijo nekaj poudariti ali nekoga nasmejati.

V teoretičnem delu naloge sem sprva razložila, kaj kletvice sploh so in kako jih delimo. Raziskala sem tudi, če je preklinjanje odvisno od spola in izobrazbe. Ker se moja raziskovalna naloga večinoma nanaša na najstnike, sem želela raziskati, kdaj mladi začnejo preklinjati, zakaj in kako so angleške kletvice uporabljene v glasbi in na internetu. Osredotočila sem se tudi na zgodovino in razvoj najpogostejših angleških kletvic, kar mi je pomagalo razumeti, od kod kletvice dobijo svojo moč.

Raziskavo sem predstavila s pomočjo zbiranja podatkov oz. anketiranjem.

Za uspešno narejen praktični del sem učencem 3. triade osnovne šole razdelila ankete, ki so jih anonimno rešili. Z analiziranimi podatki sem ugotovila, da učenci uporabljajo najpogostejše angleške kletvice in da je šola velik faktor pri učenju kletvic, saj večina učencev najpogosteje sliši kletvice v šoli. Ugotovila sem tudi, da spol ne igra velike vloge pri preklinjanju, čeprav večji delež punc nikoli ne preklinja v primerjavi s fanti.

Ključne besede: angleške kletvice, učenci tretje triade, najstniki, osnovna šola, angleščina

ABSTRACT

Nowadays teenagers are exposed to various swear words from a very early age, so it's no surprise they start using them as early as in their childhood. Without a doubt most of the swear words they hear are English swear words since English is a very important part of our lives and we have taken over a lot of words from it. I decided to do a research on this topic because I have started to hear more and more English swear words in the corridors of my school, even though the school should not be an appropriate place for them. Teenagers often use swear words subconsciously in conversations with their peers. They often use English swear words in different situations, for example when they are upset, surprised or overwhelmed, when they want to emphasise something or make someone laugh.

In the theoretical part of the assignment, I first explained what swear words are and how we categorise them. I also carried out a research if gender and education play a role in the use of curse words. Since my research mainly targeted the teenagers, I also looked into when young people start cursing, why and how English swear words are used in music and on the Internet. I put my focus on the history and revolution of the most common English curse words, which helped me understand why English swear words are so powerful and where they get their power from.

I presented the research with the help of data collecting – surveying.

For the successfully completed practical part, I distributed anonymous surveys to the students of the 3rd triad of a primary school. With the analysed data, I found out that students actually use the most common swear words in English language and that school is a big factor in learning swear words, since the most students hear cursing at school. I have also found out that gender and the level of education don not play a big role when it comes to swearing, even though a larger share of girls never curse compared to boys.

Keywords: English swear words, pupils of third triad, teenagers, primary school, English

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem, ki so mi pomagali pri moji raziskovalni nalogi in si vzeli čas zanjo. Posebna zahvala gre moji mentorici, ki mi je stala ob strani, me spodbujala, usmerjala in pomagala. Rada bi se zahvalila tudi vsem učencem, ki so si vzeli čas za reševanje in iskreno odgovorili na mojo anonimno anketo. Seveda bi se še rada zahvalila svojim učiteljem, ki so mi svetovali in pomagali, ko sem imela vprašanja ali potrebovala pomoč. Zahvala gre moji učiteljici slovenščine za jezikovni pregled naloge. Še posebej pa bi se rada zahvalila svoji družini in prijateljem, ki so mi vedno stali ob strani, mi dali pobudo in motivacijo za raziskovanje.

1 UVOD

Angleščina ima v sodobni družbi zelo pomembno vlogo. Govorjenje angleščine nam omogoča komunikacijo z ljudmi po vsem svetu in z ljudmi iz različnih kultur. Posledica tega je, da ima angleščina velik vpliv na številne druge jezike. Ker je angleščina tako razširjen in pogosto uporabljen jezik, so tudi angleške kletvice neizogiben del učenja jezika. Vsakdana brez angleščine si ne morem več predstavljati, saj je postala tako pomemben del naših življenj. Angleščina nas spremlja povsod – v filmih, glasbi, v šoli, doma, na televiziji, v video igrah ... Z učenjem angleščine smo se seveda naučili tudi angleških psov, ki so zelo razširjene med ljudmi vseh starosti. Sami smo se že tako zelo navadili na kletvice, da jih uporabljamo podzavestno v ogromno situacijah.

Dandanes so kletvice nekaj, s čimer se srečujemo vsak dan. Kljub tako opaznemu vplivu, ki ga le-te imajo na naša življenja, o njih vemo zelo malo. Zanimivo je, da ko slišimo kletvico v tujem jeziku, ta v nas ne sproži močnih občutkov, kot bi jih kletvica v jeziku, ki ga poznamo. Ljudje kletvice pogosto povezujemo s katarzo oz. s sproščanjem močnih čustev, nedvomno se razlikuje od drugih oblik rabe jezika in je močnejša od njih. Čeprav kletvice nimajo le slabih strani in nam lahko uporaba kletvic v veliko primerih celo koristi, moramo biti pazljivi na prekomerno uporabo kletvic.

Že od malega nas učijo, da kletvic ne smemo uporabljati, da so žaljive in niso primerne za vsakdanji govor. Nedvomno se jim je zelo težko izogniti, saj jih slišimo skoraj povsod in se jih naučimo že zelo zgodaj. Zaradi globalne razpoložljivosti številnih družbenih medijev in omrežij ima veliko mladih dandanes več možnosti za izražanje svojih mnenj in občutkov ter širši dostop do platform za razprave. Zato so postali pogumnejši pri virtualnem izražanju svojih stališč in s tem pogostejšo uporabo kletvic.

V raziskovalni nalogi sem želela izvedeti, kako pogosto in katere angleške kletvice uporabljajo učenci 3. triade dveh osnovnih šol. Želela sem raziskati, kakšen vpliv imajo kletvice na nas in zakaj je uporaba kletvic avtomatično povezana z nižjo stopnjo izobrazbe. Raziskala sem tudi, kdaj in kako se naučimo psov, v katerih obdobjih jih največ uporabljamo ter seveda zakaj.

1.1 Opredelitev raziskovalnega problema

Menim, da je raziskovalni problem glede uporabe angleških kletvic to, da se le-te uporabljajo prekomerno in v situacijah, v katerih ne bi smele biti uporabljene. Čeprav lahko z uporabo kletvic koristimo sebi, obstajajo določeni kraji in situacije, kjer jih ne bi smeli izrekati. Dandanes je uporaba kletvic med mladimi zelo pogosta in večina se sploh ne zaveda, kako velikokrat jih uporablja. Eden od številnih povzročiteljev, da otroci začnejo uporabljati angleške kletvice, je prekomerno izpostavljanje otrok angleškemu jeziku in njegovim kletvicam. Tako se otroci zelo hitro naučijo angleške kletvice, nekateri še preden sploh znajo osnovne angleške fraze, saj lahko njihovo razširjenost zaznamo povsod - v filmih, glasbi, video igrinah, v šoli, med sorodniki in tudi vrstniki.

1.2 Cilji raziskovalne naloge

S svojo raziskovalno nalogo sem želela ugotoviti, kako pogosto učenci uporabljajo angleške kletvice in če starejši učenci uporabljajo več angleških kletvic kot mlajši učenci. Moj cilj je tudi bil ugotoviti, če učenci, katerim angleščina ni materni jezik, uporabljajo ene od najpogostejših angleških kletvic v svetu. Seveda me je zanimalo, kje prihajajo v stik z njimi, kje jih uporabljajo in v katerih situacijah najpogosteje preklinjajo. Poleg tega sem želela izvedeti, ali ima spol oseb kakšno vlogo v tem, kako pogosto le-te preklinjajo.

1.3 Hipoteze raziskovalne naloge

Pred pričetkom moje raziskave sem si zastavila naslednje hipoteze:

HIPOTEZA 1: Večina učencev 3. triade redno uporablja angleške kletvice.

HIPOTEZA 2: Učenci najpogosteje slišijo angleške kletvice na socialnih omrežij.

HIPOTEZA 3: Fantje pogosteje uporabljajo angleške kletvice kot punce.

HIPOTEZA 4: Učenci največkrat uporabljajo angleške kletvice ob občutku jeze.

HIPOTEZA 5: Starejši, kot so učenci, pogosteje uporabljajo angleške kletvice.

HIPOTEZA 6: Učenci najpogosteje uporabljajo tiste angleške kletvice, ki so tudi sicer najbolj razširjene v svetu.

1.4 Predvidena nova spoznanja

Po analizi rezultatov anketnega vprašalnika sem ugotovila, katere angleške kletvice so najpogosteje uporabljene med mladostniki in kako so se te razvile skozi čas. Spoznala sem tudi, da so kletvice v večini primerov uporabljene s pozitivnim namenom in redkokdaj z negativnim. Prav tako sem raziskala, zakaj začnejo otroci oz. mladostniki že tako zgodaj v življenju uporabljati angleške kletvice in kje so učenci najbolj izpostavljeni angleškim kletvicam. Predvidevala sem, da učenci uporabljajo angleške kletvice v različnih situacijah, najpogosteje ob občutku jeze.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Kletvice

Preklinjanje je uporaba negativno nabitih in pogosto čustveno obremenjenih izrazov, ki so v določenih jezikih ali kulturah pogosto tabu in imajo zato močan potencial, da povzročijo žalitev. Preklinjanje lahko opišemo kot uporabo besed, ki »bi lahko bile žaljive, neprimerne, sporne ali nesprejemljive v katerem koli družbenem kontekstu«. Ko ljudje preklinjajo, njihovo telo proizvaja adrenalin, ki povzroči pospešen srčni utrip ali celo potenje.

Slika 1: Ilustracija neprimernih besed

(<https://www.istockphoto.com/illustrations/bad-words>)

Namesto razmišljanja o kletvicah kot škodljivih ali moralno napačnih, se lahko vprašamo, kakšne komunikacijske cilje preklinjanje dosega. Kletvice so za ljudi vrata do ustvarjalnosti, oblika protesta in so na veliko načinov dobre za njih. Preklinjanje ne vpliva samo na njihovo fizično in duševno počutje – vpliva tudi na njihove medosebne odnose. Raziskave v komunikaciji in jezikoslovju so pokazale vrsto značilnih družbenih namenov preklinjanja – od izražanja agresije in povzročanja žalitev do družbenih vezi, humorja in pripovedovanja zgodb. Nespodobni jezik lahko ljudem celo pomaga pokazati intimnost in zaupanje ter povečati pozornost in prevlado nad drugimi ljudmi. Kwon in Gruzd (English Profanity On Social Media, 2021) trdita, da na splošno kletvice vplivajo na vtise ljudi. A kletvice ne naredijo vedno dobrega

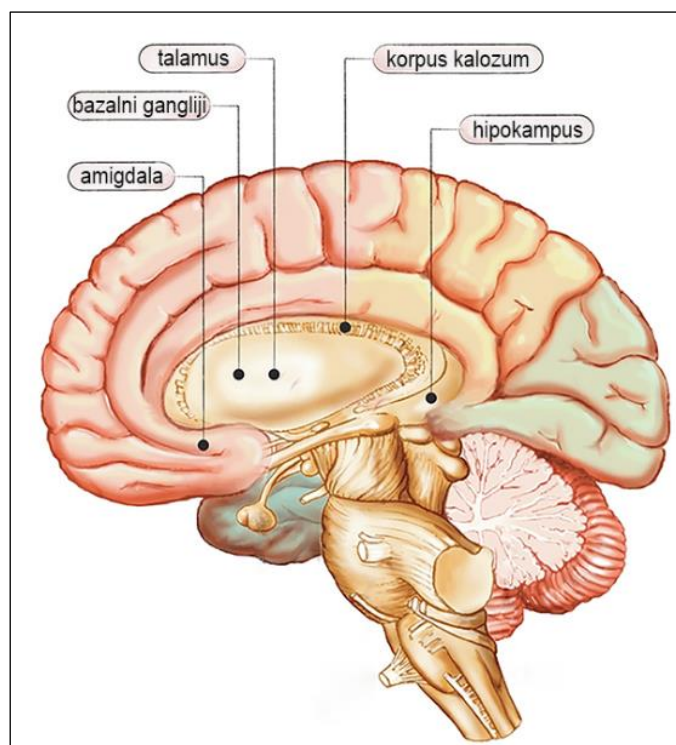
vtisa. V študiji DeFranka in Kahlbaugha so odkrili, da je uporaba psovka prispevala k manj pozitivnemu vtisu o govornem intelektu, zanesljivosti, vljudnosti, žaljivosti, agresivnosti in všečnosti. Uporaba psovka je povzročila mnenje, da je bil uporabnik psovka bolj razburjen, manj zanesljiv in manj pameten v primerjavi s tistimi, ki psovka niso uporabljali.

Po mnenju Barucha in Jenkinsa lahko preklinjanje služi kot manifestacija in znak solidarnosti. Avtorja obširno pojasnjujeta funkcije uporabe psovka tako, da psovke razvrščata v nekaj kategorij, in sicer v družabne kletvice, ki se uporabljajo v pogovoru z namenom, da pomagajo identificirati medosebne odnose. O kletvicah pišejo tudi kot o vrsti nadležnega preklinjanja, kjer ta zagotavlja sproščanje stresa in napetosti ter nadomešča primitivno agresijo v obliki fizičnih dejanj (English Profanity On Social Media, 2021).

2.2 Povzročitelj preklinjanja

Po pregledu spletne literature (The power of swearing, 2022) se kletvice lahko uporabljajo za neposredno žalitev, za zlorabo drugih ali za krepitev žalitve, in sicer govorec lahko nekoga neposredno nagovori v tabuiziranih izrazih (npr. odjebi) ali lahko uporabi žaljivo besedo, da diskreditira drugo osebo ali skupino (npr. kreten, kreteni). V teh primerih se preklinjanje uporablja neposredno kot strategija nevljudnosti z namernim namenom užaliti druge. Kljub tej običajni povezavi z negativnimi čustvi večina vsakodnevne rabe preklinjanja ni namenjena agresiji, nevljudnosti ali celo izražanju negativnih čustev. Preklinjanje je večnamensko, odvisno od konteksta ter oblikovano z družbenimi in s skupnostnimi normami. V nekaterih primerih preklinjanje deluje kot pozitiven signal vljudnosti kot način gradnje odnosov, signaliziranje pozitivnega vpliva in potencialno sredstvo za ublažitev dejanj.

Čeprav je to področje raziskav še vedno v razvoju, se domneva, da se preklinjanje lahko nahaja in obdeluje v različnih delih možganov od drugih govornih dejavnosti. Čustvenost, povezana s preklinjanjem, kaže na to, da lahko aktivira bazalne ganglije, amigdalno in druge dele limbičnega sistema. Tako je bilo domnevano, da preklinjanje posega v starodaven in čustven sklop odzivnih struktur, podobnih tistim, ki sodelujejo pri prepoznavanju in odzivanju na grožnje. Te globoke strukture so vključene v vidike spomina in obdelave čustev, ki so instinktivni in jih je težko zavirati. Ta del možganov si delimo z drugimi primati, sesalci in kuščarji (The power of swearing, 2022).

Slika 2: Prerez možganov

(<https://www.psihoterapija-ordinacija.si/dusevne-motnje/motnje-razpolozenja/biopsihologija-motenj-razpolozenja>)

2.3 Delitev kletvic

Tabuji v obliki psovka se običajno osredotočajo na seks, iztrebljanje in vse ostalo, kar ima sveto mesto v verskih sistemih skupnosti. Thelwall trdi, da so se vrste žaljivih besed skozi čas spreminjale. Prišlo je do zmanjšanja verskih konotacij, vendar do povečanja spolnih. Dandanes se kletvice večinoma nanašajo na tabu teme, kot so tiste, povezane z vero, s spolnostjo, z genitalijami in s spolnimi značilnostmi; z iztrebljanjem; raso, etnično skupino ali narodnostjo ter s politično pripadnostjo (English Profanity On Social Media, 2021).

Hughes kategorizira preklinjanje v osem razredov, McEnery pa govori o 16 kategorijah kletvic. Vzemimo za primer angleško besedo *buggers*, ki lahko zasede mesta v različnih kategorijah. Beseda je lahko osebna (»you bugger you«), osebna s sklicevanjem (»take the bugger off«),

kletvica (»bugger you!«), lokacijska (»bugger his Soul to Hell«) in figurativna razširitev dobesečnega pomena (»the soil was buggered over«). Ko postanejo besede nabite - nespodobne - jih je mogoče uporabiti na vedno več načinov. Zanimivo je, da je zelo pogosto rabljeno angleško besedo *fuck* mogoče uporabiti v vseh osmih Hughesovih kategorijah in v štirinajstih od šestnajstih McEneryjevih (The modern history of swearing, 2013).

2.4 Uporaba kletvic med spoloma

Raziskave o spolnih razlikah glede uporabe kletvic kažejo, da so moški bolj nagnjeni k uporabi močnih psovok in imajo večji leksikon za močne kletvice v primerjavi z ženskami. Temu primerno je pogostost preklinjanja v javnosti večja pri moških kot pri ženskah. V svoji študiji sta Foote in Woodward od dodiplomskih študentov zahtevala, naj proizvedejo čim več "umazanih, vulgarnih, nesramnih ali na splošno spornih besed ali besednih zvez", ki si jih lahko zamislijo. Njuni rezultati študije kažejo, da moški v proizvodnji prekašajo ženske za kar 50 %. Druge študije kažejo, da medtem ko ženske pogosteje uporabljajo blažje psovke, moški pogosteje uporabljajo močnejše kletvice. Moški običajno raje preklinjajo v moških skupinah in uporabljajo manj kletvic, ko so v bližini žensk. Preklinjanje se dojema kot znak moškosti. Zdi se, da so poklicne skupine, v katerih so psovke običajne, poklici, ki jih večinoma opravljajo moški. Moški pogosteje kot ženske preklinjajo, ko so razočarani ali jezni, medtem ko ženske pogosteje kot moški gledajo na preklinjanje v jezi kot na izgubo nadzora in se zavedajo, da lahko preklinjanje ogrozi njihove odnose z drugimi.

Raziskave kažejo, da sta pogostost in moč preklinjanja pri obeh spolih odvisna od dejavnikov, kot so družbena omrežja, družbeni status, starost in izobrazba.

Ker se preklinjanje nekoga obravnava kot agresivno vedenje, ki je povezano z izražanjem čustev, je moška nagnjenost k izrekanju močnih psovok večja kot ženska. Moški so na splošno bolj agresivni kot ženske in zato so moški možgani nagnjeni k ustvarjanju bolj agresivnega vedenja kot ženski možgani. To hipotezo podpirajo eksperimentalni dokazi, ki kažejo, da sta vedenje in psihologija moških v primerjavi z ženskami bolj nagnjena k agresiji (Why are males inclined to use strong swear words more than females?, 2015).

2.5 Kako izobrazba vpliva na uporabo kletvic

Uporaba nespodobnega, tabu jezika ali kletvic se pogosto razume kot znak, da govorniku primanjkuje besedišča, da se ne zna izraziti na manj žaljiv način ali da mu celo manjka inteligence. Študije pa so pokazale, da preklinjanje dejansko lahko kaže bolj ali manj inteligentno rabo jezika. Kletvice so značilnost jezika, ki jih lahko govorec uporablja za maksimalno učinkovito komunikacijo.

Študija psihologov z Marist Collegea v ZDA je odkrila povezave med tem, kako tekoče oseba govori angleški jezik in kako tekoče preklinja. Sestavili so nalogo, ki od prostovoljcev zahteva, da v eni minuti naštejejo čim več različnih kletvic, ki se jih lahko spomnijo. S primerjavo rezultatov nalog tekočega verbalnega izražanja in psovka je bilo ugotovljeno, da so ljudje, ki so dosegli najvišje rezultate na testu tekočega govora, prav tako najbolje opravili nalogo naštevanja psovka. Najšibkejši pri preizkusu besedne tekočnosti so se slabo odrezali tudi pri naštevanju kletvic (Think Swearing Isn't Big Or Clever? Think Again, b. d.).

2.6 Uporaba kletvic v glasbi

Glasba povzdiguje kletvice na raven umetnosti. Dober primer tega je glasbena skupina NWA z njihovo popularno frazo "*fuck the police*". Fraza navsezadnje ni bila izrečena z negativnim namenom, ampak z globokim občutkom razočaranja. Seveda si NWA niso izmislili fraze *fuck the police*, ampak so bili eni izmed prvih, ki so si to upali povedati na glas (History of swear words, 2021).

Čeprav je cenzura preganjala glasbeni posel v preteklem stoletju, je bilo odkrito preklinjanje večinoma predstavljeno šele v poznejšem rocku in rapu.

Po vsej verjetnosti ne bomo nikoli izvedeli, kdo je vrgel prvo F-bombo v pesmi. Zaenkrat gre zasluga ameriškemu pianistu Eddyju Duchinu. Njegova priredba »Old Man Moses« Louisa Armstronga iz leta 1938 s Patricio Norman kot vokalom je povzročila škandal zaradi uporabe namigovanja. Besedilo »*bucket*« se je slišalo kot »*fuck it*« in misli se, da je to prva uporaba besede *fuck* v popularni glasbi (When Lyrics Were Clean, Almost. 2016).

2.7 Poskusi

V zadnjih letih se izvaja vedno več poskusov, da bi izvedeli, kakšne učinke ima preklinjanje na ljudi. Laboratorijski poskusi kažejo na kognitivne učinke in na avtonomne odzive.

Kletvice pritegnejo več pozornosti in ljudje si jih bolje zapomnijo kot druge besede. Raziskave morajo preučiti tudi, ali obstaja povezava med spomini na preklinjanje in učinki, opaženimi v poskusih. To bi lahko pokazalo, ali se ljudje z bolj pozitivnimi spomini odzivajo drugače kot tisti z negativnimi spomini. Kletvice pa tudi motijo kognitivno obdelavo drugih besed/dražljajev – zato se zdi, da lahko kletvice včasih tudi ovirajo razmišljanje.

V avtonomnih odzivih, kot sta povečano potenje in včasih povečan srčni utrip, je mogoče izmeriti, kako preklinjanje vzbuja čustva. Te spremembe v srčnem utripu in potenju kažejo, da lahko preklinjanje sproži funkcijo »boj ali beg« (The power of swearing, 2022).

2.7.1 Kletvice in naravno lajšanje bolečin

Raziskava je od prostovoljcev zahtevala, naj poskusijo zadržati svojo roko v ledeni vodi toliko časa, kolikor zmorejo, in pri tem ponavljajo kletvico. Ista skupina udeležencev je ob drugi priložnosti opravila preizkus z ledeno vodo, vendar so tokrat lahko uporabljali nevtralne besede, ki niso bile kletvice.

Strokovnjaki so ugotovili, da so tiste osebe, ki so preklinjale, dlje časa zdržale bolečino ledeno mrzle vode, jo ocenile kot manj bolečo in pokazale večji porast srčnega utripa v primerjavi s tistimi, ki so uporabljale zgolj nevtralne besede. To nakazuje, da so imeli čustveni odziv na preklinjanje in aktivacijo odziva na boj ali beg: naravni obrambni mehanizem, ki ne samo sprošča adrenalin in pospeši srčni utrip, ampak vključuje tudi naravno lajšanje bolečin.

Pod pogojem preklinjanja se je povečal prag bolečine udeležencev (točka, na kateri so poročali o občutku bolečine), medtem ko je bila zaznava bolečine (stopnja, do katere so ocenili poskus kot boleč) precej znižana. Zanimivo je, da obstaja nekaj dokazov, da lahko preklinjanje zmanjša tudi družbeno bolečino izobčevanja. V povezani študiji (ki ne temelji na držanju roke v hladni vodi) so ugotovili, da se je mišična zmogljivost pri fizičnih vadbenih nalogah povečala, ko so udeleženci ponovili kletvico v primerjavi z nevtralno besedo (Your Good News round-up, 2022, Think Swearing Isn't Big Or Clever? Think Again, b. d.).

2.7.2 Kletvice in dvosmerni čustveni odnos

Udeležence nekega drugega poskusa so prosili, naj igrajo prvoosebno strelsko videoigro, da bi v laboratoriju povzročili čustveno vzburjenje. Igrali so deset minut, v tem času so raziskovali virtualno okolje ter se borili in streljali na različne sovražnike. Ugotovili so, da je bil to uspešen način za vzbujanje čustev, saj so udeleženci poročali, da so se po tem počutili bolj agresivno v primerjavi s tistimi, ki so igrali video igro golfa.

Nato so se udeleženci lotili naloge tekočega preklinjanja. Kot je bilo predvideno, so udeleženci, ki so igrali igro streljanja, uspeli naštetih večje število psovok kot tisti, ki so igrali igro golfa. To potrjuje dvosmerno razmerje med kletvicami in čustvi. Ne samo da lahko preklinjanje izzove čustveni odziv, kot je pokazala študija z ledeno vodo, ampak lahko tudi čustveno vzburjenje omogoči večjo tekočnost preklinjanja.

Te študije kažejo, da je preklinjanje več kot zgolj povzročanje užaljenosti ali pomanjkanje verbalne higijene. Jezik je prefinjen komplet orodij in kletvice so del tega. Dejstvo je, da je obseg besednega zaklada psovok povezan z našim celotnim besednim zakladom, kletvice pa so neločljivo povezane z doživljanjem in izražanjem občutkov in čustev (Think Swearing Isn't Big Or Clever? Think Again, b. d.).

2.8 Preklinjanje pri mladih

Ko se kletvice dotaknejo otrok, žaljiv jezik postane problem za starše in podlaga za cenzuro v medijih in izobraževalnih okoljih zaradi posledic izpostavljenosti otrok psovkom. Otroci začnejo uporabljati kletvice, še preden se zavedajo njihovega pomena. Večina otrok začne preklinjati ne dolgo po tem, ko se naučijo govoriti. Preklinjajo z namenom, da bi raziskali jezik, razumeli njihov pomen ali pa samo izvlekli reakcijo iz starejših ljudi. Ko otroci vstopijo v šolo, imajo delujoč besednjak 30–40 žaljivih besed, kar samo nakaže, kako hitro otroci vstopijo v stik z kletvicami (The Science of Swearing, 2012).

Ne vemo natančno, kako se otroci naučijo kletvic, čeprav je to učenje neizogiben del učenja jezika in se začne že zgodaj v življenju. Pavlenkova teorija jezikovnega utelešenja, v kateri se jezik pridobi s sistemom za uravnavanje čustev, predlaga, da postanejo psovke negativno pogojene, ker so afektivno 'povezane s prepovedjo in kaznijo'.

Revija Mama (Kletvice iz otroških ust, b. d.) svetuje, da je pri majhnem otroku kletvice najboljše preslišati, saj se ne zaveda, kaj je rekel. Svetujejo pa, da nastopijo starši strožje, ko otrok prestopi prag šole. Če se starši ne smeji in se ne zabavajo ob kletvicah iz otroških ust ali če se ne razburjajo ob kletvicah, jih bo otrok prej prenehal uporabljati. Revija svetuje, da je treba otroku razložiti razliko med žaljivimi oz. neprimernimi in primernimi besedami. Predvsem pa je treba biti otrokom vzor.

Mogoče je, da psovke kažejo podoben spominski vzorec kot glasba – spominjamo se in imamo najraje tiste pesmi, ki smo jih poslušali v adolescenci. To je zato, ker tako kot glasba tudi preklinjanje v adolescenci morda dobi nov pomen. Postane pomemben način odzivanja na intenzivna čustva, ki jih imamo v tem času, in dejanje, ki nakazuje neodvisnost od staršev in povezanost s prijatelji. Tako lahko kletvice in pesmi, uporabljene v tem času, za vedno postanejo povezane s pomembnimi in zelo nepozabnimi izkušnjami (The power of swearing, 2022).

2.9 Zgodovina in razvoj najpogostejših angleških kletvic

Ljudje naj bi psovke uporabljali že od nastanka jezika in veljajo za temeljno in vseprisotno značilnost človeške komunikacije.

Izogibanje tabujem je v 18. in 19. stoletju dalo veliko moč kletvicam, ki so neposredno izpostavljale tabu teme in razkrivale tisto, kar je družba tako obupno poskušala prikriti. Začele so se uporabljati na nedobesedne načine in tako so postale besede, ki niso le šokirale in užalile, ampak besede, s katerimi so ljudje lahko preklinjali. Skozi zgodovino se je pomen kletvic močno spremenil in mnoge so bile pozabljene (The Intricacies of Swear Words in History, 2016).

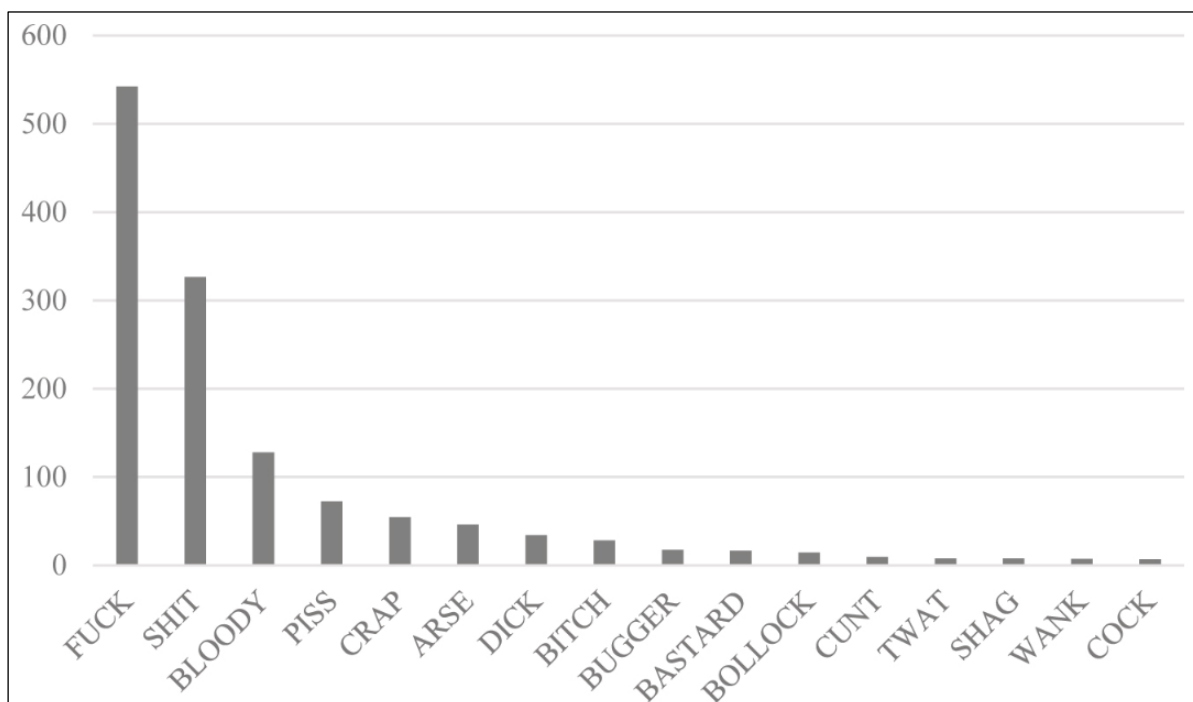
Dokazi o uporabi kletvic v zgodovini večinoma izhajajo iz zapisnikov sodnih procesov, kjer je bil dobesedno zapisan govorni jezik ljudi in iz pornografskih knjig, kjer so te hodile z roko v roki z nespodobnimi početji, ali iz slovarjev, katerih uredniki so bili dovolj pogumni, da so vključili slabe besede.

Z razvojem feminizma so mnoge kletvice postale neosredotočene na en spol. Angleška kletvica *bitch* se dandanes lahko uporablja za moške in ženske, prav tako tudi *cunt*. V 19. stoletju je bil *shit* kot samostalnik usmerjen izključno v moške. Zdaj pa lahko tudi ženske delajo, volijo, imajo lastno lastnino in so lahko poklicane *shit* (The modern history of swearing, 2013).

Na tem mestu bi želela predstaviti rezultate raziskave, v kateri so strokovnjaki raziskovali uporabo najpogostejših angleških kletvic v neformalni komunikaciji v sodobnem času, in sicer med letoma 1990 in 2010. Ugotovili so, da je v angleškem jeziku najbolj razširjena uporaba kletvice *fuck*, sledi ji beseda *shit*, na tretjem mestu po pogostosti uporabe je bila kletvica *bloody*. Ostale pogosto rabljene angleške kletvice so še *piss*, *crap*, *arse*, *dick*, *bitch*, *bugger*, *bastard* ... (Swearing in informal spoken English, 2021).

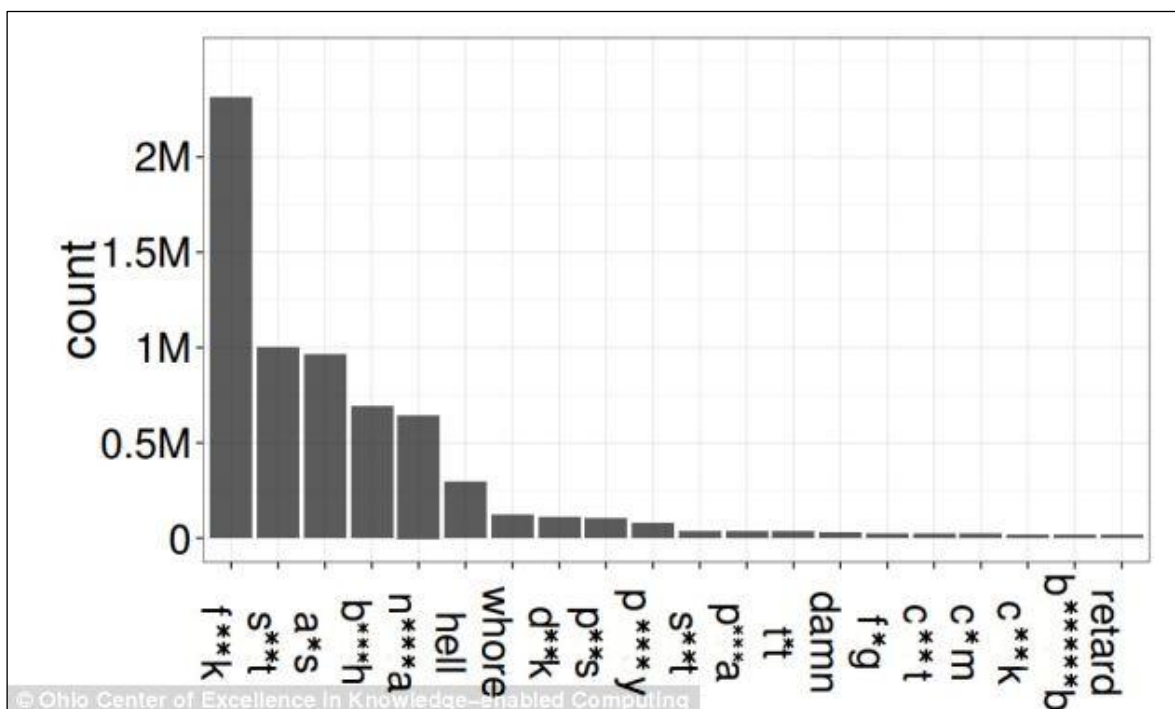
Grafikon 1: Najpogosteje rabljene angleške kletvice po eni izmed raziskav

(https://publications.aston.ac.uk/id/eprint/42874/6/10.1515_text_2020_0051.pdf)

Podobna raziskava je bila opravljena na popularnem družabnem omrežju Twitter, v kateri so ugotavljali pristnost najpogostejših angleških kletvic med uporabniki tega družabnega omrežja. Raziskava je pokazala, da je vsaka 13. objava vsebovala kletvico, kar kaže na veliko prisotnost angleških kletvic na Twitterju. Tudi v tej raziskavi so bili podobni rezultati, kar se tiče najpogosteje uporabljenih kletvic. Kakor je razvidno iz tabele 2, je na prvem mestu ponovno beseda *fuck*, sledi ji kletvica *shit*. Ostale pogoste kletvice so naslednje: *ass*, *bitch*, *nigga*, *hell*, *whore* itd. (Twitter's top swear words revealed, 2014).

Grafikon 2: Najpogosteje rabljene angleške kletvice na Twitterju po eni izmed raziskav
(<https://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-2564005/How-swear-Twitter-LOT-Researchers-reveal-one-13-tweets-contains-curse.html>),

Glede na to, da sta obe omenjeni raziskavi prikazali zelo podobne rezultate o najpogosteje rabljenih angleških kletvicah, bom v nadaljevanju predstavila izvor, pomen in zanimivosti o treh angleških kletvicah, in sicer *fuck*, *shit* in *bitch*. Vse naslednje podatke sem pridobila iz 1. sezone dokumentarne serije, ki je predvajana na Netflixu.

2.9.1 Fuck

Fuck je najpogosteje uporabljena angleška kletvica, ki nam pomaga sprostiti našo frustracijo in izraziti čustva. *Fuck* se lahko dobesedno uporablja na kakršen koli način, kakor tudi v sestavljenih samostalnikih, kot sta *fuckhead* ali *fuckwit*. Beseda *fuck* se navsezadnje nanaša na seks, vendar ima precej dolgo zgodovino, ko beseda *fuck* še ni bila povezana s seksom. Okoli 14. stoletja dobi nov pomen, povezan s seksom. Urbana legenda je, da beseda *fuck* izhaja iz fraze, in sicer iz *Fornication Under Consent of the King*. Na kratko, ko so se ljudje v srednjem veku poročali, so morali iti h kralju in ga prositi za dovoljenje za seks. Če nisi imel kraljevih dokumentov, si kršil zakon. Čeprav dejansko ta zgodba ni resnična, ni veliko dokazov, od kod izvira beseda *fuck*. Vendar po vsej verjetnosti izvira iz srednjeveškega nizozemskega glagola, ki pomeni udariti. *Fuck* se pred 16. stoletjem ne pojavlja pogosto. Ampak obstaja kar nekaj uporab te besede, in to v imenih ljudi (John Lefucker). *Fuck* dandanes pomeni seks, lahko pa pomeni tudi nekaj zamočiti ali nekoga grdo zafrkniti.

Fuck ni le najpogosteje uporabljena kletvica v angleškem jeziku, ampak tudi najbolj cenzurirana. Šele leta 2004 je bil *fuck* prvič predvajan brez cenzure v epizodi ameriške animirane nanizanke *South Park: bigger, longer and uncut* (History of swear words, 2021).

2.9.2 Shit

Fraza Sugar, Honey, Iced Tea odklene zelo tabu in grafično besedo. *Shit* je anglosaksonska beseda in kot večina psovk sprva ni bila nespodobna, saj je bila le beseda za izražanje iztrebka in iztrebljanja. Ljudska etimologija o tem, od kod prihaja *shit*, govori o tem, kako so nekoč tovorili *shit* čez Atlantik. *Shit* naj bi izhajal iz fraze *Shit High In Transit*. Zgodba govori o tem, kako so morali ljudje v 19. stoletju prevažati gnoj čez ocean. Morali so ga postaviti na visoke površine, ker bi, če bi ga shranili v prtljažnik ladje, le-ta zgorel zaradi metana in visokih temperatur.

V obdobju renesanse so bile druge besede za *shit* *beray* in *bescumber*, te besede pa so v bistvu pomenile pršiti stvari s sranjem. Ko so ljudje v renesansi postali bogatejši, so začeli graditi hiše z več sobami in prostori, kar je ustvarilo sodobno predstavo o zasebnosti. Z novim razlaganjem zasebnosti je iztrebljanje postala še ena tabu tema, iz katere se je razvila kletvica *shit*. V tridesetih letih 20. stoletja smo bili priča porastu *shit* fraz, kot so *shithead*, *shitfaced* in *chickenshit*. *Shit* je dobil nov pomen v sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja, ko

se je razvil nov sleng, v katerem se začne beseda *shit* uporabljati povsod. Zanimivo je, da če dandanes za nekaj rečemo, da je *the shit*, to v resnici pomeni, da je odlično (History of swear words, 2021).

2.9.3 Bitch

Bitch je najpogostejša spolna žalitev v angleškem jeziku. Kletvica se pogosto še vedno uporablja za ženske, ki so neobvladljive, glasne in preveč samozavestne. Uporablja se lahko za odvzem moči ali pa tudi za opolnomočenje. Beseda *bitch* je v veliko primerih lahko seksistična, rasistična ali žaljiva. *Bitch* se v sodobnem času lahko uporabi v veliko situacijah, pa vendar še ostaja kot beseda, ki se v veliki večini primerov uporablja kot žaljivka proti ženskam.

Besedo so prvič uporabili okoli leta 1000 našega štetja. Izhaja iz stare angleške besede *bicce*, kar pomeni psička. Menijo, da se je v veliki meri prenesla s psov na ženske prek ideje »*dogs in heat*«. Okoli leta 1400 dobi beseda nov pomen in se razširi skozi gibanje za volilne pravice žensk v 20. stoletju. Kasneje, v drugem valu feminizma v 60. in 70. letih prejšnjega stoletja, se beseda *bitch* uporablja posebej za feministke. *Bitch* v 20. stoletju doživi neenakomerno in nenegativno uporabo. Ernest Hemingway je uporabil kletvico za svojo mamo in omembo njene moči.

Nekateri najzgodnejši primeri žensk, ki so se opolnomočile z uporabo besede *bitch*, so bili v glasbi. V 90. letih 20. stoletja in v začetku 21. stoletja je opaziti, da se *bitch* začne uporabljati pozitivno na televiziji in v glasbi. Uporaba kletvice je bila pogosto uporabljena z namenom užaliti istospolne ljudi, dandanes pa ta skupina ljudi uporablja besedo v spremenjenem pomenu, in sicer kot način spodbujanja, skupnosti in prijateljstva (History of swear words, 2021).

3 MATERIALI IN METODE DE LA

3.1 Metoda proučevanja virov

Pred začetkom pisanja raziskovalne naloge sem si naredila načrt, kaj vse bom vključila v svojo raziskovalno nalogo in kaj vse potrebujem za raziskovanje moje teme. Nato sem po spletu poiskala vse možne vire, ki bi mi pomagali pri pisanju. Prav tako sem si pomagala z ogledom ameriške serije o zgodovini kletvic na programu Netflix. Vse podatke, ki sem jih pridobila, sem uredila in jih pozneje tudi razvrstila v teoretičnem delu naloge.

3.2 Metoda zbiranja podatkov – anketiranja

Podatke sem pridobila z anonimnim anketnim vprašalnikom, ki je sestavljen iz vprašanj odprtega in zaprtega tipa. Anketo sem razdelila med učence 3. triade dveh osnovnih šol.

3.3 Metoda analize podatkov in njihova interpretacija

Zbrane ankete sem natančno pregledala ter odgovore analizirala. Pridobljene podatke sem prikazala z grafikoni. Na koncu sem svoje ugotovitve zapisala ter jih primerjala med seboj kakor tudi s teoretičnim delom naloge.

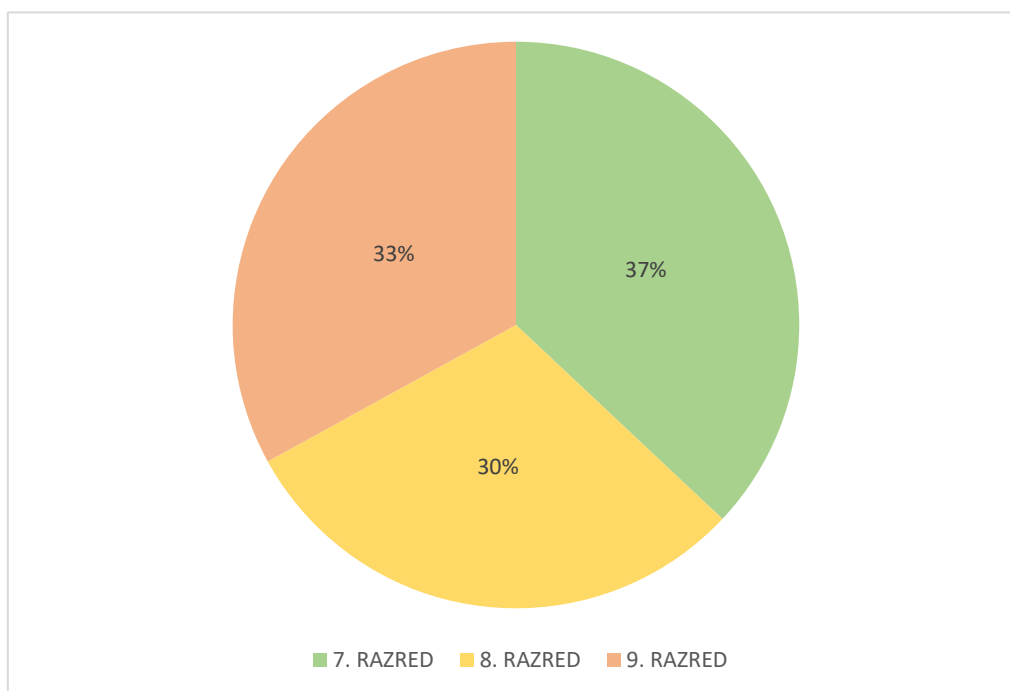
4 REZULTATI ANKETNIH VPRAŠANJ

Anketni vprašalnik sem razdelila med učence 3. triade na dveh mariborskih osnovnih šolah. Njihovi odgovori so mi služili pri potrditvah ali zavrnitvah mojih hipotez o uporabi angleških kletvic med učenci. Anketo je rešilo 167 učencev.

4.1 Razred in spol anketirancev

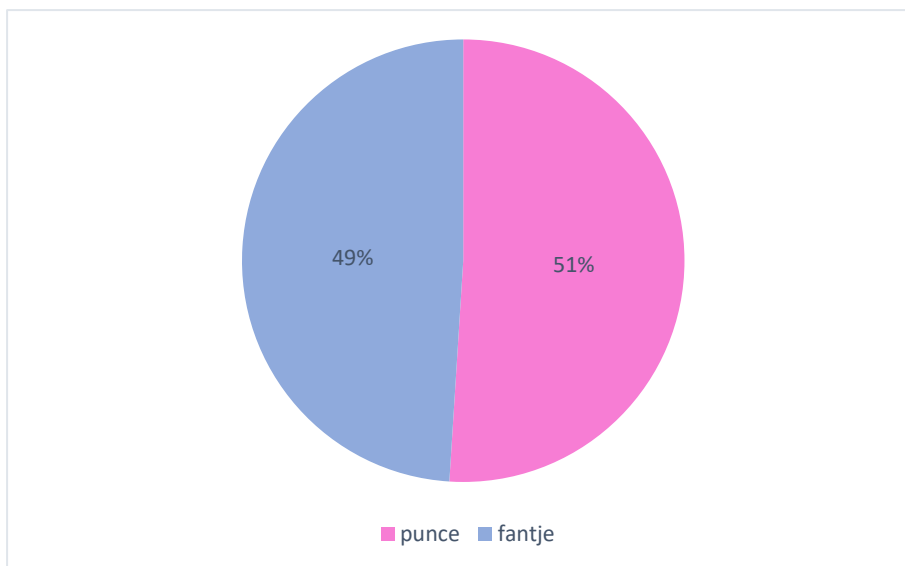
Za začetek sem vse anketirance razdelila glede na razred, ki ga obiskujejo (grafikon 3), in spol (grafikon 4).

Grafikon 3: Delež vseh anketirancev po razredih

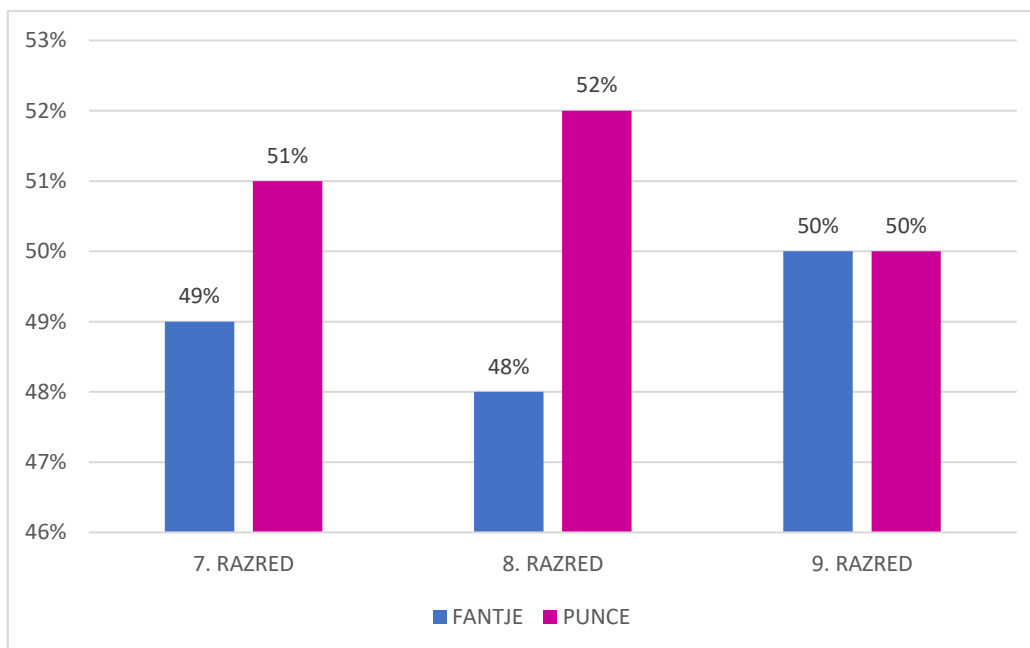
Tretji grafikon prikazuje delež vseh v anketi sodelujočih učencev, razdeljenih po razredih. Učenci iz 9. razreda predstavljajo 33 % vseh anketirancev, učenci 8. razredov predstavljajo 30 % vseh anketirancev, delež učencev 7. razredov pa predstavlja 37 % vseh sodelujočih učencev.

Grafikon 4: Delež sodelujočih učencev po spolu

S pomočjo četrtega grafikona sem želela izvedeti, v kolikšnem razmerju so bili zastopani fantje in dekleta. Analiza odgovorov je pokazala, da fantje predstavljajo 49 % anketirancev, medtem ko je delež žensk 51 %. Iz grafikona lahko razberemo, da je delež moških in ženskih anketirancev skoraj enakovreden, saj je delež deklet višji za samo 2 %.

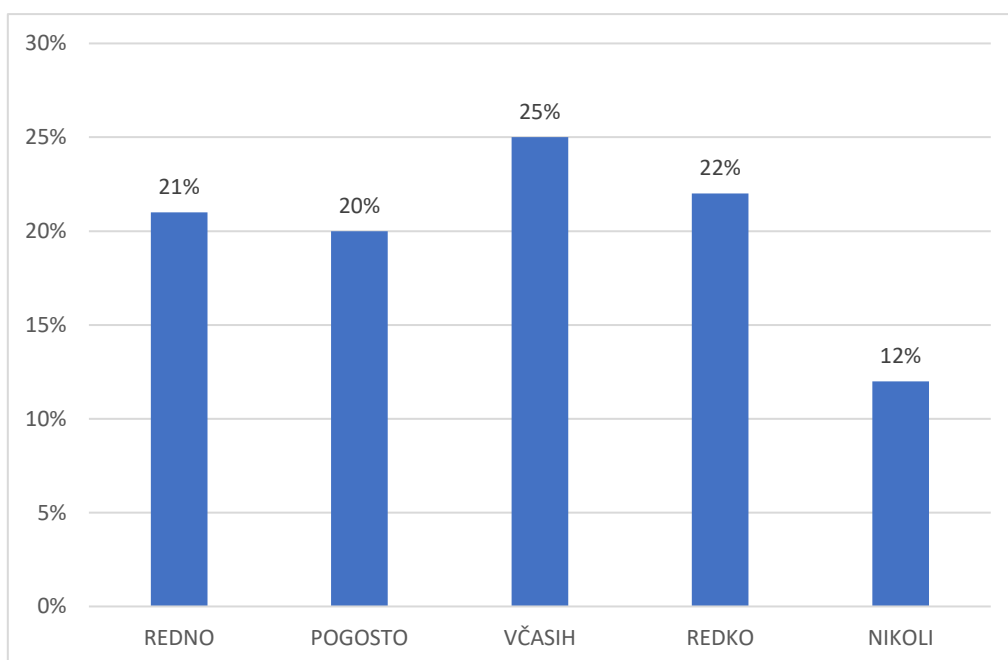
Grafikon 5: Delež sodelujočih učencev po spolu v posameznem razredu

Peti grafikon prikazuje delež vseh sodelujočih anketirancev po spolu v razredih. Delež punc med sedmošolci predstavlja 51 %, delež fantov pa 49 %. V 8. razredu je delež vseh punc 52 %, fantov pa 48 %. Med devetošolci je delež punc in fantov enak, torej 50 %. Rezultati pokažejo, da je delež fantov in punc v vseh treh razredih približno enak.

4.2 Kako pogosto uporabljaš angleške kletvice v vsakdanjem življenju?

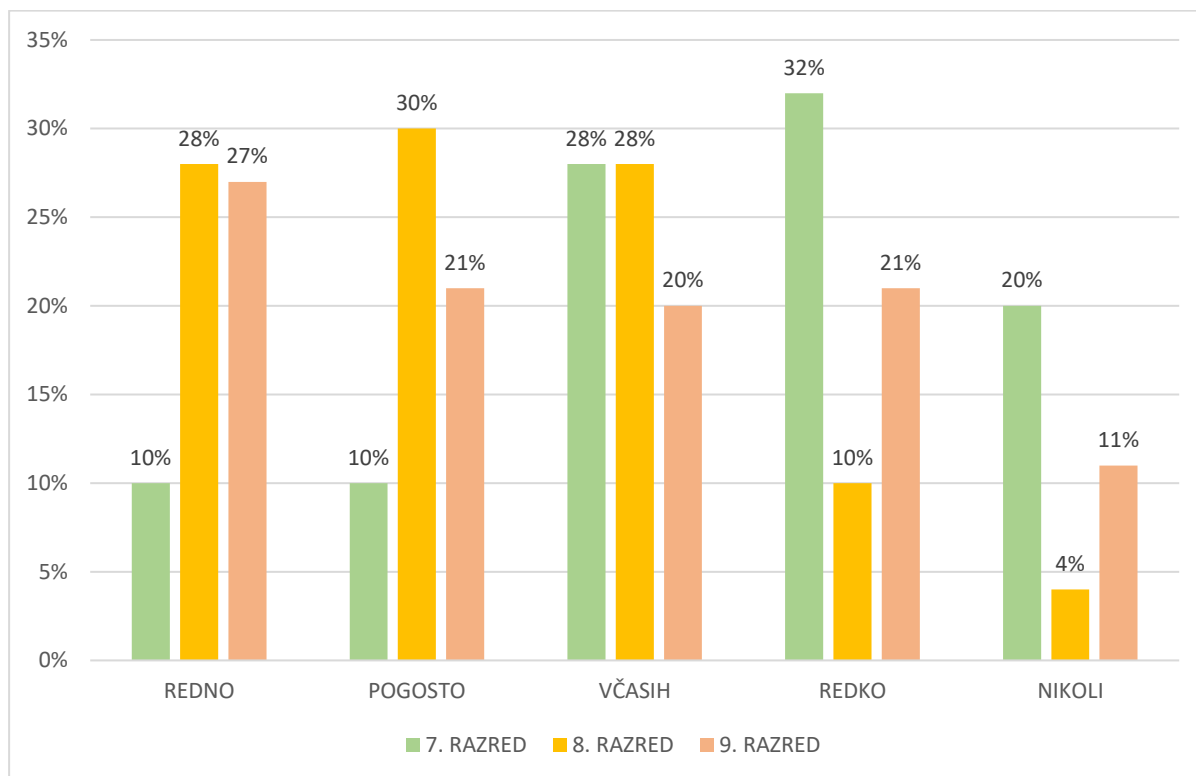
Grafikon 6: Pogostost uporabe angleških kletvic med učenci

Šesti grafikon prikazuje lastno mnenje anketiranih učencev, kako pogosto uporabljajo angleške kletvice. Iz njega lahko razberemo, da 21 % vseh anketirancev redno uporablja angleške kletvice, 20 % učencev jih uporablja pogosto. Največ anketirancev, in sicer 25 %, uporablja kletvice le včasih, 22 % jih uporablja redko in le 12 % jih ne uporablja.

Iz sedmega grafikona lahko razberemo, da se število učencev, ki uporabljajo kletvice redno ali pogosto, zvišuje s prehajanjem v višje razrede. Opazimo tudi, da se število učencev, ki nikoli ne uporabljajo angleških kletvic, iz razreda v razred zmanjšuje.

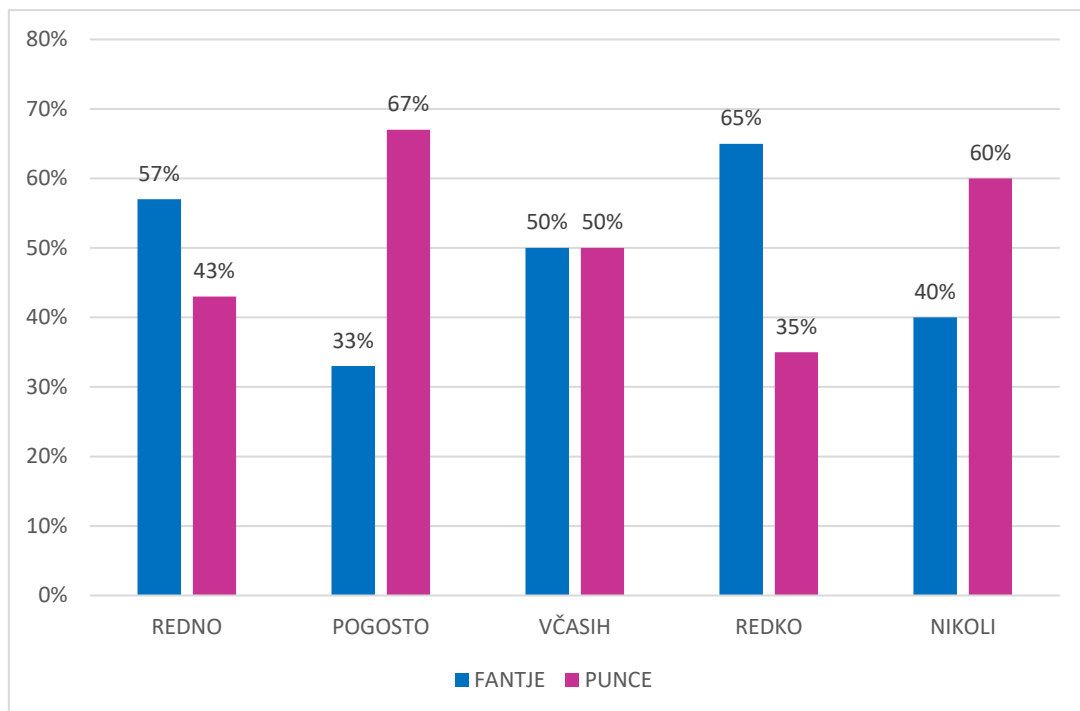
Grafikon 7: Pogostost uporabe angleških kletvic po razredih

Sedmi grafikon prikazuje pogostost uporabe angleških kletvic med razredi. V sedmih razredih redno uporablja kletvice 10 %, pogosto 10 %, včasih 28 %, redko kar 32 % udeležencev in 20 % udeležencev ankete nikdar ne uporablja kletvic. V osmih razredih jih redno uporablja 28 %, pogosto 30 %, včasih 28 %, redko 10 % anketirancev in samo 4 % učencev nikoli ne uporablja angleških kletvic. V devetih razredih jih redno uporablja 27 % anketirancev, pogosto 21 %, včasih 20 %, redko 21 % in le 11 % anketirancev jih ne uporablja nikoli.

Zanimivi so rezultati primerjave redne in pogoste uporabe angleških kletvic med razredi. V devetih razredih redno in pogosto uporablja kletvice 48 % vseh anketiranih učencev, v osmih razredih je ta številka kar 58 %, medtem ko je delež sedmošolcev, ki redno in pogosto uporablja angleške kletvice, le 20 %. Prav tako so zanimivi podatki o dokaj visokem deležu sedmošolcev, ki nikdar ne preklinja v angleščini, in sicer le-ta znaša 20 %, v primerjavi z deležem osmošolcev, od katerih ne preklinja le 4 %, in devetošolcev, od katerih le 6 % ne uporablja angleških kletvic.

Grafikon 8: Pogostost uporabe angleških kletvic po spolu

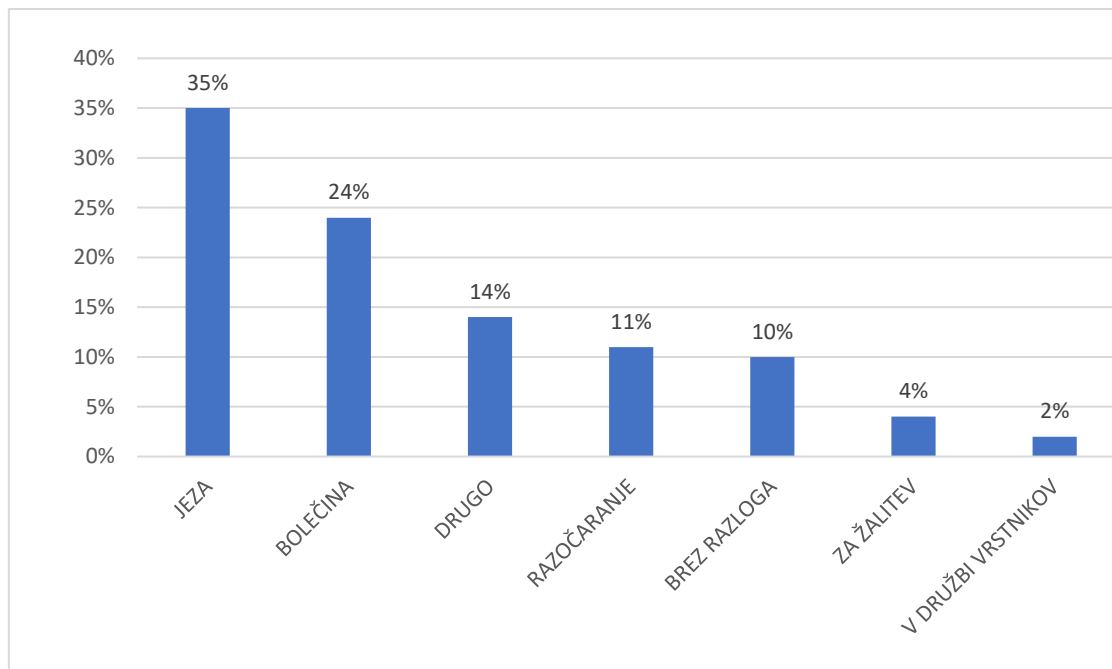

Osmi grafikon prikazuje pogostost uporabe kletvic med fanti in puncami vseh treh razredov skupaj. Izmed vseh učencev, ki so na anketnem vprašalniku odgovorili, da redno uporabljajo angleške kletvice, je 57 % fantov in 43 % punc. Razmerje med vsemi učenci, ki pogosto uporabljajo kletvice, po spolu je 33 : 67 (33 % fantov in kar 67% punc). Delež vseh anketiranih fantov in punc, ki včasih uporabljajo kletvice, je enak, in sicer 50 %. Delež vseh fantov, ki redko uporabljajo kletvice, je 65 %, in delež vseh punc znaša 35 %. Razmerje med vsemi anketiranci, ki nikoli ne uporabljajo angleških kletvic, je 2 : 3 (40 % fantov in 60 % punc).

Najbolj presenetljiv je rezultat razmerja med fanti in puncami, ki pogosto uporabljajo angleške kletvice. Anketa je pokazala, da je delež punc, ki pogosto uporabljajo takšne kletvice, za kar 34 % višji od deleža fantov.

4.3 V katerih situacijah najpogosteje uporabljajo angleške kletvice?

Grafikon 9: Situacije, v katerih učenci najpogosteje preklinjajo v angleščini

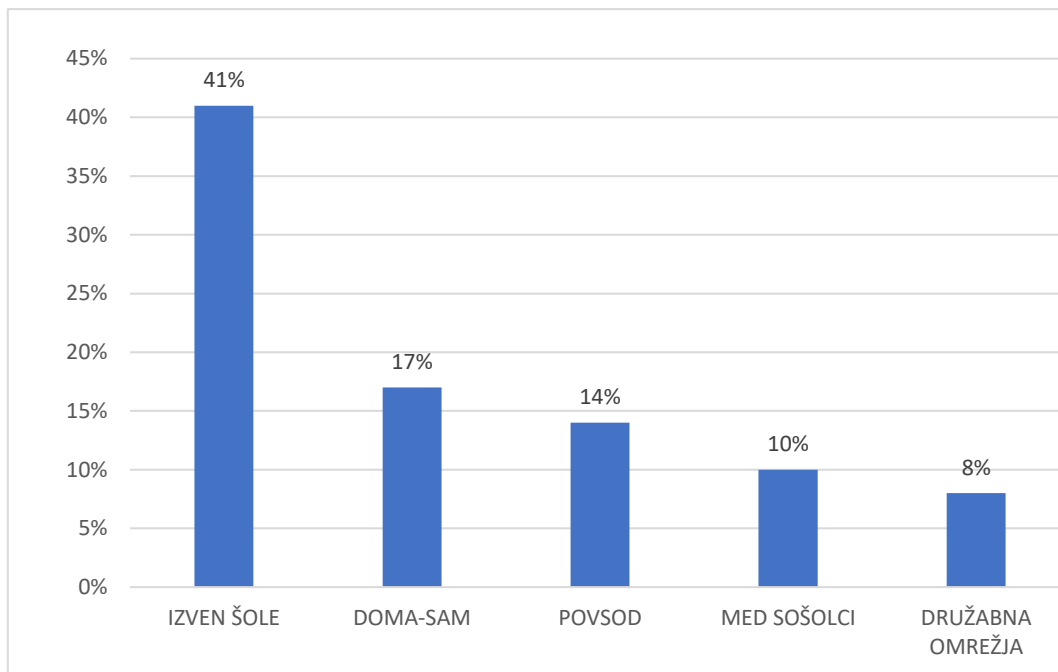

Deveti grafikon prikazuje situacije, v katerih učenci najpogosteje uporabljajo angleške kletvice. Iz njega lahko razberemo, da učenci najpogosteje uporabljajo angleške kletvice ob občutku jeze, in sicer je kar 35 % vseh anketirancev podalo takšen razlog. Druga najpogostejša situacija za uporabo angleških kletvic je ob občutku bolečine, saj je 24 % učencev podalo tak razlog. 14 % anketirancev uporablja angleške kletvice v drugih situacijah, ki niso bile podane med navedenimi situacijami. Ob občutku razočaranja 11 % sodelujočih učencev uporabi angleške kletvice. Malo nižji odstotek učencev, in sicer 10 %, uporablja kletvice brez posebnega razloga. 4 % anketirancev uporablja kletvice za žalitev in najnižji delež učencev jih uporablja v družbi vrstnikov, in sicer 2 %.

Iz tega grafikona lahko razberemo, da le 2% vseh sodelujočih učencev uporabljata kletvice v družbi vrstnikov, da bi se počutili bolj vključene v njihovo družbo.

4.4 Kje največkrat uporabljaš angleške kletvice?

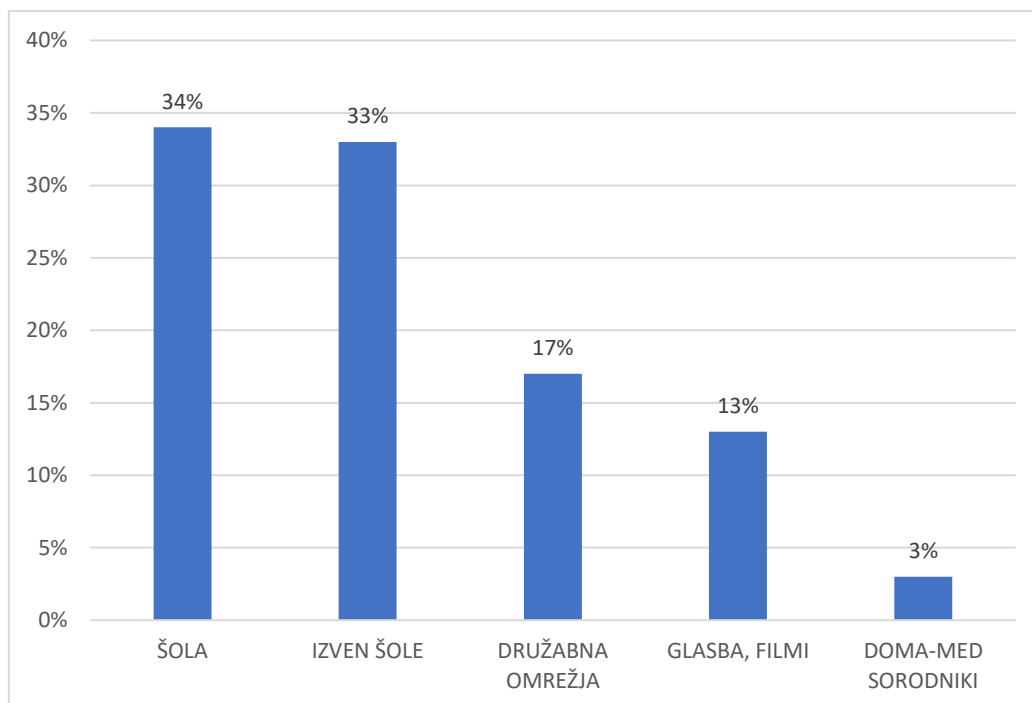
Grafikon 10: Kje učenci najpogosteje uporabljajo angleške kletvice

Deseti grafikon prikazuje rezultate, kje učenci najpogosteje uporabljajo angleške kletvice. Grafikon kaže, da kar 41 % učencev najpogosteje uporablja angleške kletvice izven šole. Samo 17 % anketiranih učencev uporablja kletvice doma, kar je za kar 24 % manjši delež od deleža učencev, ki jih najpogosteje uporabljajo izven šole. V šoli med sošolci angleške kletvice uporablja 10 % učencev, medtem ko na socialnih omrežjih uporablja angleške kletvice le 8 % anketiranih. Zanimivo je, da kar 14 % učencev uporablja angleške kletvice povsod, ne glede na prostor.

4.5 Kje največkrat slišiš angleške kletvice?

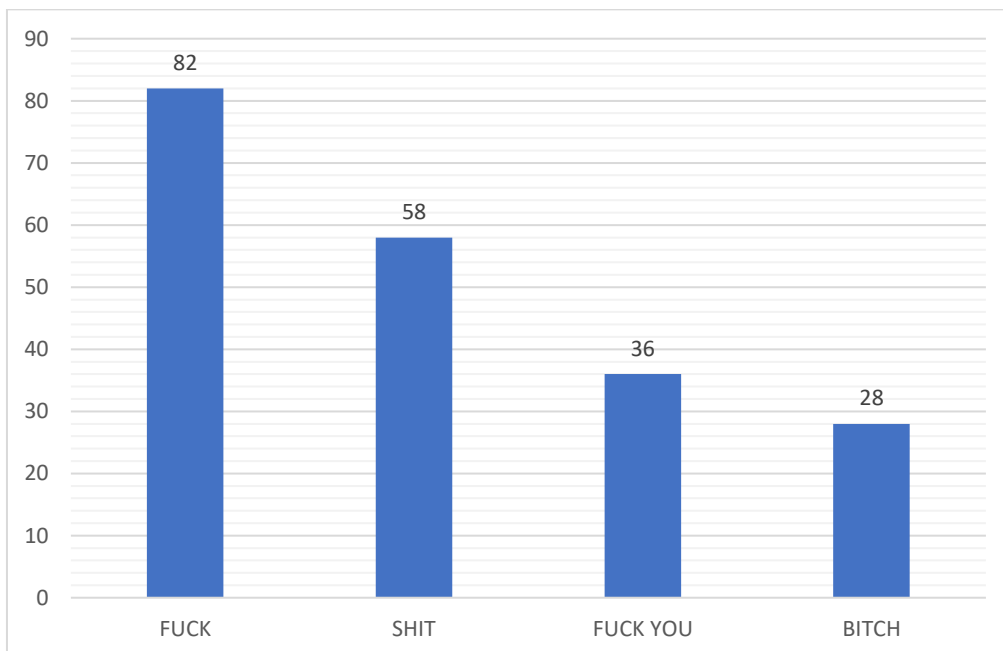
Grafikon 11: Kje učenci najpogosteje slišijo angleške kletvice

V enajstem grafikonu lahko vidimo, kje učenci najpogosteje slišijo angleške kletvice. Mesto, kjer kar 34 % učencev sliši največ angleških kletvic, je šola. Takoj za šolo, s 33 % deležem vseh anketnih odgovorov, so mesta izven šole. Na družabnih omrežjih angleške kletvice najpogosteje sliši 17 % učencev, v glasbi in filmih pa 13 % anketiranih. Najmanjši delež učencev, in sicer le 3%, sliši angleške kletvice tudi doma, med sorodniki.

4.6 Katere angleške kletvice najpogosteje uporabljaš?

Grafikon 12: Najpogosteje uporabljene angleške kletvice

Dvanajsti grafikon prikazuje kletvice, ki so bile najpogosteje napisane v anketnih vprašalnikih. Učenci so lahko pod tem vprašanjem napisali katere koli angleške kletvice in kolikor koli so jih želeli. Največkrat napisana angleška kletvica je bila *fuck*, katera je bila zapisana kar 82-krat. Druga najpogostejša kletvica, ki jo anketiranci uporabljajo, je *shit* – zapisana je bila 58-krat. Tretja najpogostejše napisana angleška kletvica je bila *fuck you* s 36 zapisi in četrta najpogosteje zapisana beseda je bila *bitch*, ki jo je zapisalo 28 sodelujočih učencev v anketi.

5 SKLEPNE UGOTOVITVE

S pomočjo pridobljenih rezultatov sem hipoteze, ki sem si jih zastavila na začetku raziskovanja, ovrgla ali potrdila.

HIPOTEZA 1: Večina učencev 3. triade redno uporablja angleške kletvice.

Ugotovila sem, da največ anketiranih učencev (25 %) le včasih uporablja angleške kletvice in da je redna uporaba angleških kletvic šele na tretjem mestu z 21 % deleža učencev, kar je takoj za 22 % učencev, ki le-te uporabljajo redko. Nad tem rezultatom vprašanja sem bila pozitivno presenečena, saj sem predpostavljala, da več učencev redno ali pogosto uporablja angleške kletvice.

Ker večina učencev le včasih uporablja angleške kletvice, bom hipotezo 1 ZAVRNILA.

HIPOTEZA 2: Učenci najpogosteje slišijo angleške kletvice na socialnih omrežjih.

To hipotezo sem si zastavila, saj sem sama prvič prišla v stik z angleškimi kletvicami preko socialnih omrežij. Otroci imajo v sedanjem času širok dostop do medijev in interneta, zato je zavedanje, da so tudi otroci aktivni na socialnih omrežjih, zelo pomembno. Menim, da bi morali uporabniki svetovnega spleta in družabnih omrežij vseeno zavestno zmanjšati svojo rabo angleških kletvic, da otroci ne bi prišli v stik s temi besedami tako hitro in tako pogosto. Iz rezultatov ankete je razvidno, da le 17 % anketiranih učencev najpogosteje sliši angleške kletvice na družabnih omrežjih. Presenečena sem bila nad najpogostejšim mestom s kar 34 % vseh odgovorov, kjer anketirani učenci slišijo angleške kletvice. To je namreč v šoli.

Po tem rezultatu bom tudi hipotezo 2 ZAVRNILA.

HIPOTEZA 3: Fantje pogosteje uporabljajo angleške kletvice kot punce.

Rezultati ankete so pokazali, da obstaja nekaj razlik pri pogostosti preklinjanja v angleščini med fanti in puncami. Kakor sem predvidevala pred opravljeno raziskavo, je bil delež fantov, ki redno uporabljajo kletvice, 57 %, delež punc pa nekoliko nižji, in sicer 43 %. Bolj presenetljiv se mi je zdel podatek, kako visok delež punc pogosto uporablja angleške kletvice v primerjavi s fanti. Delež takšnih punc je kar 67 % v primerjavi z deležem fantov, ki znaša le 33 %.

Ker je delež fantov, ki redno uporabljajo angleške kletvice, za 14 % višji od deleža punc, bom hipotezo 3 POTRDILA.

HIPOTEZA 4: Učenci največkrat uporabljajo angleške kletvice ob občutku jeze.

S to hipotezo sem želela dokazati, da veliko učencev uporablja kletvice ob občutku jeze in da to v večini primerov ni nekaj slabega. Kot je bilo v teoretičnem delu že omenjeno, s preklinjanjem ob občutku jeze iz sebe spustimo različne frustracije in stres, ne da bi ob tem uporabljali fizično nasilje. Iz rezultatov ankete lahko razberemo, da kar 35 % vseh udeležencev preklinja v angleščini ob občutku jeze, kar je bil najpogostejši razlog za preklinjanje.

Po teh rezultatih bom hipotezo 4 POTRDILA.

HIPOTEZA 5: Starejši kot so učenci, pogosteje uporabljajo angleške kletvice.

To hipotezo sem zastavila, saj me je zanimalo, v katerem razredu 3. triade učenci najpogosteje preklinjajo v angleščini. Predpostavljala sem, da starejši kot so učenci, bolj pogosto preklinjajo. Na podlagi analize rezultatov sem ugotovila, da najpogosteje preklinjajo učenci 8. razredov, učenci sedmih pa najredkeje. Rezultati anket so tudi pokazali, da kar 20 % sedmošolcev ne uporablja angleških kletvic, medtem ko je delež takšnih osmošolcev le 4 %. Čeprav je delež devetošolcev, ki redno uporabljajo angleške kletvice, še vedno visok, in sicer 27 %, je vseeno za spoznanje nižji od deleža osmošolcev. Ugotovila sem torej, da najpogosteje uporabljajo angleške kletvice učenci v 8. razredu.

Zaradi upadlosti redne uporabe angleških kletvic pri devetošolcih v primerjavi z osmošolci bom hipotezo 5 ZAVRNILA.

HIPOTEZA 6: Učenci najpogosteje uporabljajo tiste angleške kletvice, ki so tudi sicer najbolj razširjene v svetu.

S postavitvijo te hipoteze sem želela ugotoviti, če učenci, katerih materni jezik ni angleščina, prav tako uporabljajo najpogostejše kletvice v angleškem jeziku, ki so bile predstavljene v grafikonih 1 in 2. V anketnem vprašalniku sem zastavila vprašanje, katere angleške kletvice učenci najpogosteje uporabljajo in jim ponudila odprt odgovor. Anketiranci torej niso imeli izbire med podanimi angleškimi kletvicami, temveč so jih morali navesti sami. Ugotovila sem, da večina sodelujočih uporablja najznačilnejše angleške kletvice. Najbolj uporabljena angleška

kletvica med učenci je *fuck*, katero je napisalo tudi največje število anketiranih. Druga najpogostejša angleška kletvica med učenci je *shit*, na tretjem mestu je kletvica *fuck you*. Učenci so napisali tudi druge najpogostejše angleške kletvice, kot so *bitch*, *ass*, *bastard* ...

Na podlagi odgovorov anketirancev bom hipotezo 6 POTRDILA.

6 ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi sem spoznala ogromno novih stvari o angleških kletvicah. Mislim, da bom na te od zdaj naprej gledala drugače, saj mi je celotna raziskava pokazala kletvice z drugačnega vidika. Zelo mi je bilo zanimivo raziskovati zgodovino kletvic, saj kletvice od samega začetka niso imele negativnega pomena, le-tega so jim skozi zgodovino dali ljudje in jim dali takšno moč, da lahko marsikoga užalijo in v drugih vzbudijo različne občutke. V svoji raziskovalni nalogi sem tudi raziskala razne dejavnike, ki vplivajo na to, kako ljudje preklinjajo. Ugotovila sem, da se preklinjanje obdeluje v različnih delih možganov kakor naš jezik in govorica.

Po analizi anket sem prišla do spoznanja, da učenci 3. triade precej pogosto uporabljajo angleške kletvice. Uporaba se sicer razlikuje tako po razredih kot tudi po spolu učencev. Na tem mestu sem ugotovila, da je še zelo malo najstnikov, ki nikoli ne uporabljajo angleških kletvic. Najbolj me je presenetil rezultat, da je šola mesto, kjer učenci najpogosteje slišijo kletvice. Medtem ko je najpogostejše mesto, kjer učenci uporabljajo angleške kletvice, izven šole. Kakor sem predvidevala pred raziskovanjem, učenci najpogosteje uporabljajo kletvice ob občutku jeze in le redko z namenom nekoga užaliti. Po primerjavi najpogostejših angleških kletvic v svetu in med anketiranci sem ugotovila, da so le-te skoraj identične (*fuck, shit ...*).

S svojo raziskovalno nalogo sem želela tako opozoriti na prisotnost angleških kletvic med starejšimi osnovnošolci in njihovo prekomerno rabo v vsakdanjem življenju. Kljub spoznanju nekaterih pozitivnih učinkov kletvic, ki jih imajo le-te na ljudi, za katere prej nisem vedela, ostajajo kletvice v sodobni družbi večinoma nesprejemljive, žaljive in moralno napačne. Menim, da bodo še naprej ostale del našega jezika in da se jih bomo težko znebili. Zavedanje o prekomerni uporabi angleških kletvic, kakšen vpliv imajo na nas ali vsaj poskusi, zmanjšati uporabo angleških kletvic v vsakdanji komunikaciji, so zagotovo koraki v smeri, da postanemo bolj družbeno odgovorni.

7 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Moja raziskovalna naloga bi lahko pripomogla k zavedanju, kako pogosto učenci 3. triade osnovne šole uporabljajo angleške kletvice in v katerih situacijah se jih najpogosteje poslužujejo. Učence želim ozavestiti o prekomerni uporabi kletvic v njihovi vsakdanji komunikaciji in kako podzavestno jih nekateri že uporabljajo. Kljub temu da nekatere raziskave kažejo na to, da vse kletvice nimajo le negativnih učinkov, ampak jih lahko uporabljamo celo s pozitivnim namenom, se moramo vsi zavedati, da uporaba kletvic ni primerna v večini situacij. In marsikdaj bi bilo bolje, da bi se ugriznili v jezik, kakor preklinjali. Verjamem, da bo moja raziskovalna naloga dala marsikomu misliti in ga spodbudila, da začne kletvice jemati bolj resno. Z doseganjem družbene odgovornosti in s spoštovanjem drug drugega namreč pozitivno vplivamo na vse okoli nas.

8 VIRI

8.1 Spletni viri

- *The modern history of swearing.* (2013)
https://www.salon.com/2013/05/11/the_modern_history_of_swearing_where_all_the_dirtiest_words_come_from (Pridobljeno 15. 1. 2023)
- *Your Good News round-up.* (2022)
<https://www.euronews.com/2022/12/17/your-good-news-round-up-swear-words-can-make-you-more-resistant-to-pain-and-more> (Pridobljeno 18. 1. 2023)
- *The Science of Swearing.* (2012)
<https://www.psychologicalscience.org/observer/the-science-of-swearing> (Pridobljeno 18. 1. 2023)
- *Think Swearing Isn't Big Or Clever? Think Again.* (b. d.)
<https://www.all-about-psychology.com/psychology-of-swearing.html> (Pridobljeno 17. 1. 2023)
- *English Profanity On Social Media.* (2021)
<https://www.europeanproceedings.com/article/10.15405/epsbs.2021.06.02.50>
(Pridobljeno 4. 2. 2023)
- *When Lyrics Were Clean, Almost.* (2016)
<https://slate.com/human-interest/2016/06/a-history-of-swearing-in-music.html>
(Pridobljeno 16. 1. 2023)
- *The power of swearing.* (2022)
<https://theconversation.com/the-power-of-swearing-how-obscene-words-influence-your-mind-body-and-relationships-192104> (Pridobljeno 18. 1. 2023)
- *The power of swearing.* (2022)
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S002438412200170X> (Pridobljeno 4. 2. 2023)
- *Why are males inclined to use strong swear words more than females?.* (2015)
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0388000115000194>
(Pridobljeno 15. 1. 2023)
- *Kletvice iz otroških ust.* (b. d.)
<https://mama.si/domov/kletvice-iz-otroskih-ust> (Pridobljeno 18. 1. 2023)

- *The Intricacies of Swear Words in History.* (2016)
<https://www.simonandsimon.co.uk/blog/the-intricacies-of-swear-words-in-history>
(Pridobljeno 18. 1. 2023)
- *Swearing in informal spoken English.* (2021)
https://publications.aston.ac.uk/id/eprint/42874/6/10.1515_text_2020_0051.pdf
(Pridobljeno 2. 2. 2023)
- *Twitter's top swear words revealed.* (2014)
<https://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-2564005/How-swear-Twitter-LOT-Researchers-reveal-one-13-tweets-contains-curse.html> (Pridobljeno 2. 2. 2023)

8.2 Knjižni viri

- Nežmah, Bernard. 1997. Kletvice in psovke. Ljubljana: Nova revija.

8.3 Viri videoposnetkov

- D'Elia, V. (2021). *History of Swear Words.* TV serija. Netflix (Pridobljeno 14.1.2023)

8.4 Viri slik

- Slika 1: *Ilustracija neprimernih besed*
<https://www.istockphoto.com/illustrations/bad-word> (Pridobljeno 9. 2. 2023)
- Slika 2: *Prerez možganov*
<https://www.psihoterapija-ordinacija.si/dusevne-motnje/motnje-razpolozenja/biopsihologija-motenj-razpolozenja> (Pridobljeno 12. 2. 2023)

8.5 Viri grafikonov

- Grafikon 1: *Seznam najpogosteje rabljenih angleških kletvic po eni izmed raziskav*
https://publications.aston.ac.uk/id/eprint/42874/6/10.1515_text_2020_0051.pdf
(Pridobljeno 12. 2. 2023)

- Grafikon 2: *Seznam najpogosteje rabljenih angleških kletvic na Twitterju po eni izmed raziskav*
<https://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-2564005/How-swear-Twitter-LOT-Researchers-reveal-one-13-tweets-contains-curse.html> (Pridobljeno 12. 2. 2023)

9 PRILOGE

Pozdravljeni, sem učenka mariborske osnovne šole in pripravljam raziskovalno nalogo, v kateri želim raziskati uporabo angleških kletvic med učenci 3. triad. Prosim, da iskreno odgovorite na anketna vprašanja. Anketa je anonimna.

Hvala za sodelovanje.

1. Obkroži spol: M Ž
2. Kateri razred obiskuješ? ____ razred
3. Kako pogosto uporabljaš angleške kletvice v vsakdanjem življenju? (obkroži en odgovor)
 - a) redno
 - b) pogosto
 - c) včasih
 - d) redko
 - e) nikoli
4. Katere angleške kletvice najpogosteje uporabljaš? (pravilen zapis besed ni pomemben)

5. V katerih situacijah najpogosteje uporabljaš angleške kletvice? (obkrožiš lahko več odgovorov)
 - a) brez razloga, ker sem tako vajen govoriti
 - b) ko sem zelo jezen ali napet
 - c) ko sem zelo razočaran (npr. zaradi slabe ocene)
 - d) da sem v družbi vrstnikov frajer

- e) ko želim nekoga užaliti
- f) ob bolečini (npr. ko se poškodujem in me boli)
- g) drugo: _____

6. Kje največkrat slišiš angleške kletvice? (obkroži en odgovor)

- a) v šoli – med sošolci
- b) doma – med sorodniki
- c) izven šole – med prijatelji, na treningu ...
- d) na družbenih omrežjih
- e) v glasbi in filmih

7. Kje največkrat uporabljaš angleške kletvice? (obkroži en odgovor)

- a) v šoli – med sošolci
- b) doma – ko sem sam
- c) izven šole – med prijatelji
- d) na družbenih omrežjih
- e) vsepovsod